

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36013761	IES A Xunqueira I	Pontevedra	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Relixión católica	4º ESO	1	35

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	8
3.1. Relación de unidades didácticas	9
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	10
4.1. Concrecións metodolóxicas	26
4.2. Materiais e recursos didácticos	27
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	28
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	28
6. Medidas de atención á diversidade	29
7.1. Concreción dos elementos transversais	30
7.2. Actividades complementarias	31
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	33
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	34
9. Outros apartados	34

1. Introducción

Esta programación didáctica foi elaborada tendo en conta a lexislación vixente LOMLOE para os cursos pares de SECUNDARIA E BACHARELATO, as características do Centro e do noso alumnado co que imos compartir coñecementos e experiencias ao longo de todo este curso, así como a materia a impartir

Ley Orgánica 2/2006 (LOE), de 3 de maio, de Educación, de 29 de diciembre, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006 (LOE), de 3 de maio, de Educación, polo que se regulan a avaliación e a promoción na Educación Primaria, así como a avaliación, a promoción e a titulación na Educación Secundaria Obrigatoria, o Bacharelato e a Formación Profesional, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas do Bacharelato.

Normativa Autonómica, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Coa incorporación da materia de Relixión Católica ao currículo de Educación Secundaria Obrigatoria, a lexislación educativa en España é coherente coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos de 1948, que recoñece o dereito de todos a un tempo de educación integral e o dereito preferente das familias para elixir o tipo de educación que haberá de darse aos seus fillos e fillas. Estes dereitos e liberdades fundamentais están así recoñecidos no Pacto Internacional de Dereitos Económicos, Sociais e Culturais de 1966 e a Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 2000. A LOMLOE ademais, no primeiro apartado do seu primeiro artigo, asegurou o cumprimento efectivo dos dereitos da infancia segundo o establecido na Convención sobre os Dereitos do Neno. Son referencia básicas do dereito internacional ratificadas polo Estado español.

Cúmrese así o establecido na Constitución española de 1978 no seu título primeiro sobre dereitos e liberdades fundamentais, no referido á liberdade relixiosa e ao dereito á educación. Neste marco, o ensino da Relixión Católica propónse como materia curricular de oferta obrigatoria para os centros escolares e de libre elección para as familias. Forma parte da proposta educativa necesaria para o pleno desenvolvemento da personalidade dos alumnos e alumnas.

O currículo da materia de Relixión Católica é resultado dun fecundo diálogo da Teoloxía, fonte epistemolóxica que proporciona os saberes básicos esenciais para unha formación integral na escola inspirada na visión cristiá da vida, con outras fontes curriculares, especialmente a psicopedagóxica, que orienta o necesario proceso educativo na Educación Secundaria Obrigatoria.

O deseño curricular da materia de Relixión Católica tivo en conta o contexto global que está a vivir a educación nas primeiras décadas do século XXI: dialogou co marco europeo de educación nas súas competencias clave de 2018 e quere integrarse no seu horizonte de 2025, deixouse interpelar pola sensibilidade dos obxectivos de desenvolvemento e a cidadanía global e intercultural, e tivo en conta a oportunidade de re-imaginar os futuros da educación priorizando o aprender a ser e a vivir con outros.

Á vez, deixouse afectar polos compromisos do Pacto Educativo Global, promovido pola Igrexa católica, que subliña a centralidade da persoa nos procesos educativos, escóitaa das novas xeracións, a acollida de todas as realidades persoais e culturais, a promoción da muller, a responsabilidade da familia, a educación para unha nova política e economía e o coidado da casa común. Especialmente, o currículo de Relixión Católica ábrese ás iniciativas eclesiais da Misión 4.7, sobre a ecoloxía integral, e do Alto Comisionado para a Fraternidade Humana conformado por diversas relixións para construír a casa común e a paz mundial. Desta maneira, o ensino da relixión católica, mantendo a súa peculiaridade e a esencia do diálogo fe-cultura e fe-razón que a caracterizou na democracia, acolle os signos dos tempos e responde os desafíos da educación neste século XXI.

A finalidade da Educación Secundaria Obrigatoria consiste en lograr que os alumnos e alumnas adquiren os elementos básicos da cultura, especialmente nos seus aspectos humanístico, artístico, científico-tecnolóxico e motor; desenvolver e consolidar os hábitos de estudo e de traballo, así como hábitos de vida saudables, preparándoos para a súa incorporación a estudos posteriores e para a súa inserción laboral; e formalos para o exercicio dos seus dereitos e obrigacións da vida como cidadáns e cidadás.

Facilitase unha aprendizaxe competencial dos contidos apesados, de maneira que as aprendizaxes sexan útiles para a vida dos alumnos e alumnas, contribuíndo á súa formación integral e á súa inserción social.

Coa súa identidade e natureza, a materia de Relixión Católica, en liña cos fins propios da Educación Secundaria Obrigatoria, favorece o proceso educativo do alumnado, contribuíndo á súa formación integral e ao pleno desenvolvemento da súa personalidade. Propón, especificamente, contribuír á maduración do proxecto persoal e

profesional, con liberdade e responsabilidade, en diálogo coa antropoloxía cristiá e os seus principios e valores sociais. Responde á necesidade de comprender criticamente e mellorar creativamente nosa tradición cultural, as súas expresións e significado, en contextos plurais e diversos. E complementa a necesaria educación en valores humanos e cristiáns que orienta o despregamento do proxecto vital que aspira á súa realización persoal e á súa inserción social nos ámbitos propios da vida adulta.

A materia de Relixión Católica na escola caracterízase polas súas contribucións educativas expostas en liña cos obxectivos, fins e principios xerais e pedagóxicos do conxunto da etapa, tamén coas competencias clave. Coas aprendizaxes do currículo, inspirados na antropoloxía cristiá, enriquecese o proceso formativo do alumnado, se así o elixiron as súas familias: accédese a aprendizaxes culturais propios da tradición relixiosa e da contorna familiar que contribúen a madurar a identidade persoal; a aprendizaxes de hábitos e valores, necesarios para a vida individual e social; e a aprendizaxes vitais que dan sentido humano e cristián á vida e forman parte do necesario crecemento interior.

A abordaxe dos contidos faise a través de actividades que susciten o interese dos alumnos, que promovan o diálogo e que buscan expor cuestións que fagan reflexionar sobre os grandes interrogantes vitais. Antes de abordar os novos contidos detéctanse os coñecementos previos do alumnado.

O Proxecto é modular e flexible o que permite a creación de itinerarios de aprendizaxe que se adaptan ás particulares do novo currículo. Baséase no Deseño Universal de Aprendizaxe (DUA), para definir as situacións de aprendizaxe, os retos, os escenarios cooperativos, as estratexias de pensamento, facendo accesible a aprendizaxe a todos os alumnos e alumnas.

Estas achegas do currículo de Relixión Católica, á luz da mensaxe cristiá, responden a un compromiso de promoción humana coa inclusión de todos, fortalecen o poder transformador da escola e supoñen unha contribución propia ao perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico.

1.1.CONTEXTUALIZACIÓN E CARACTERÍSTICAS DO NOSO CENTRO

A)-datos de identificación do centro:

Coa súa creación, rompeuse a dicotomía tradicional representada polos institutos ¿masculino¿ e ¿feminino¿ da cidade.

Co paso do tempo, adquiriu un carácter "rururbano" polas características do seu alumnado, procedente nun sesenta por cento das parroquias rurais do municipio e das áreas rurais da periferia; nun trinta por cento, da área suburbana de nova construción, formada sobre todo por e para a poboación emigrante retornada nos anos oitenta; e, nun dez por cento, das áreas residenciais da cidade, que posúen un nivel socioeconómico distinto ao das áreas anteriores.

A creación de centros de ensino secundario na parroquia de Monteporreiro ou no concello veciño de Poio, así como o I.E.S. Torrente Ballester, contribuíu en gran medida á redución e modificación das características do alumnado.

1)Nome: A denominación oficial do centro e Instituto de Ensino Secundario "A Xunqueira I".

2)-Titularidade: É un centro de titularidade pública dependente da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia.

3)-Data de creación: Foi creado no curso 1978-9 como terceiro centro de bacharelato da cidade de Pontevedra.

4)-Ubicación e características derivadas: O I.E.S. "A Xunqueira I" atópase situado na rúa Alexandre Bóveda nº 1, de Pontevedra. Encóntrase nunha zona estudiantil, a carón doutros centros de primaria e secundaria, facultades do Campus de Pontevedra, CEFORE e Escola Oficial de Idiomas.

Polas súas características xeográficas e sociais, pode incluírse na categoría de ¿centros de carácter periférico mixto¿, é dicir, está situado nun ensanche escolar da cidade próximo ao mundo rural circundante. Na súa orixe, estaba destinado a dar abeiro ao excedente de poboación escolar de bacharelato dos últimos anos setenta e,coa súa creación, rompeuse a dicotomía tradicional representada polos institutos "masculino" e "feminino" da cidade.

Co paso do tempo, adquiriu un carácter "rururbano" polas características do seu alumnado, procedente nun sesenta por cento das parroquias rurais do municipio e das áreas rurais da periferia; nun trinta por cento, da área suburbana de nova construción, formada sobre todo por e para a poboación emigrante retornada nos anos oitenta; e, nun dez por cento, das áreas residenciais da cidade, que posúen un nivel socioeconómico distinto ao das áreas anteriores.

A creación de centros de ensino secundario na parroquia de Monteporreiro ou no concello veciño de Poio, así como o

I.E.S. Torrente Ballester, contribuíu en gran medida á redución e modificación das características do alumnado.

5)-Niveis educativos:

a)- 1º e 2º ciclos da ESO.

b)- 1º e 2º cursos de Bacharelato, nas modalidades de: Ciencias da Natureza e Tecnoloxía, Humanidades e Ciencias Sociais, e Artes Plásticas, deseño e imaxe.

c)- 1º e 2º curso do Ciclo Medio de Laboratorio.

6)-Infraestructura:

O centro está dividido en dous edificios antigos que albergan, respectivamente, o pavillón deportivo e as restantes dependencias (aulas, biblioteca, cafetería, conserxería, secretaría e dirección, sá de usos múltiples, sá de profesorado sá de atención a páis e nais, aula de informática, aula de música).

O seu estado mellorable tanto nos seus accesos ateigados de escaleiras con tan só unha rampa, como no seu interior, dada a súa antigüidade. Acaba de sufrir unha mellora tras as obras realizadas nel, e a instalación dun ascensor permitirá o desplazamento de todos os integrantes da comunidade educativa, principalmente accesibilidade de todos os integrantes do centro, principalmente o das persoas con mobilidade reducida, facilitando a inclusión

As aulas son moi xustas en número e espazo. Nas últimas obras creouse un novo espazo, un "Aula de Polos Creativos" que axudará ao desenvolvemento das capacidades do noso alumnado.

Hai dous patios de recreo. Un exterior ao redor do centro cun xardín ben coidado e mantido polos integrantes da asociación Xoan XXIII con alguna discapacidade. O outro é un pequeno patio interior semicuberto, que se ateiga nos días de choiva.

A zona pola que se accede á biblioteca e aulas de tecnoloxía utilízase como espazo de exposición ao que denominamos "O Parnasillo".

Recentemente mellorouse a biblioteca, que agora consta de dous espazos, un interior e outro exterior, donde o alumnado pode reunirse, ler, falar ou compartir xogos de mesa cando fai mellor tempo.

7)-Entorno socioeconómico do centro: estrato social, clase, pais e nais organizados na Anpa

O Instituto "A Xunqueira I" da cidade de Pontevedra presenta as seguintes características socioeconómicas e culturais:

a) O centro responde a un entorno socioeconómico e cultural medio (fundamentalmente medio-baixo), no que predominan as familias con estudos primarios e pertencentes a un medio rural próximo ao Instituto (a maioría do alumnado utiliza transporte para asistir ás clases.)

b) Atendendo ás profesións dos pais e das nais, predominan os/as dedicados/as a profesións do ámbito manual-asalariado; abonda menos o funcionariado e só unha pequena cantidade de profesionais liberais. É de subliña-la elevada porcentaxe de nais que son amas de casa.

c) Polo que atinxe ao alumnado, moitos reciben das familias o apoio e os medios que poden aportar para a súa formación e estudos, que a maioría do noso alumnado pensa continuar na universidade.

d) Aínda que o alumnado vive maioritariamente no medio rural, a lingua máis empregada é o castelán; o uso do galego, non obstante, aumenta no ambiente familiar.

e) As familias non están na súa totalidade asociados a Anpa do Centro

8)-Alumnado e as súas familias:

-Nº de alumnado : 680

-Procedencia do alumnado, dos centros adscritos (CEIP Xunqueira I, Campolameiro, Campañó e Lárez), extranxeiros recen chegados e asentados na cidade de Pontevedra e maioritariamente na súa periferia.

-O alumnado provén maioritariamente de familias de clase obreira por conta allea e traballadora autónoma. Outras cos seus membros en paro superviven con pequenos subsídios e a axuda de organizacións activas na cidade de Pontevedra, como son Cáritas, Cruz Vermella, Comedor Social dos Páis Franciscanos do Mosteiro de San Francisco, outras chegadas de países principalmente de Centroamérica ou norte de África con dificultade nalguns casos para adaptarse aos costumes e sobre todo ao idioma. Neste intre temos alumnado de :Venezuela, Colombia, Brasil, Cuba, Marrocos, Rusia. E en menor parte hai familias de clase media.

O centro é unha mestura de clases e de estruturas familiares diferentes, moitas delas desestructuradas e con problemas relevantes adicionais, que repercuten no día a día de parte do noso alumnado.

B-Sinais de identidade

O centro, dado o seu carácter público, réxese polo principio de neutralidade ideolóxica, de maneira que renuncia a

todo tipo de adoutramento, sectarismo e proselitismo, declarandose esencialmente respectuoso coas ideas que sexan compatibles coa Declaración Universal dos Dereitos Humanos.

O Instituto intenta formar para a paz e rexeita a violencia, polo tanto é unha esixencia inexcusable o respecto pola dignidade e a integridade persoal dos membros da comunidade escolar.

O seu alumnado formase para a xustiza, a liberdade, a responsabilidade, para unha boa convivencia, para a paz, a non violencia, a resolución pacífica dos conflitos mediante a mediación, para a igualdade, a solidariedade e o espírito cooperativo.

O centro, valorando o enriquecemento que supón a complementariedade, aposta pola coeducación ou educación na igualdade dos sexos.

A igualdade de oportunidades será promovida mediante a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, capacidade económica, nivel social, conviccións políticas, morais ou relixiosas, así como por discapacidades físicas, sensoriais e psíquicas, ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

1)-Linguas do centro

Respectando a lexislación e normativa vixentes, recoñécese o dereito de cada membro da comunidade escolar a utilizar calquera das linguas oficiais, pero, para contribuír á normalización lingüística do galego, empregárase esta lingua no plano administrativo e procurarase que sexa esta cada vez máis a lingua ambiental e didáctica no ámbito escolar. En todo caso, deberá garantirse, ao remata-la escolaridade, un correcto dominio oral e escrito de ambas as dúas linguas.

2-Metodoloxía para o aprendizaxe

a) O labor educativo basearase no respecto mutuo, o diálogo e a reflexión.

b) O profesorado, como guía do proceso de ensinanza-aprendizaxe, impulsará este proceso cara a unha aprendizaxe activa, que desenvolva as iniciativas e a creatividade do alumnado

c) O proceso de ensinanza-aprendizaxe procurará a adquisición de técnicas de traballo ou hábitos científicos, intelectuais e de saúde que fomenten no alumnado o interese por continuara súa formación e integración na sociedade como cidadáns e cidadás libres e responsables.

d)-Fomentárase o coñecemento do país, da súa realidade e dos seus problemas, así como o respecto ao medio ambiente natural. O centro estará aberto á comunidade que o rodea fomentando a relación co seu peculiar entorno á vez cidadán e rural.

O ensino adaptarase aos distintos ritmos e capacidades de aprendizaxe, de acordo co desexo da educación para a diversidade.

e) Na procura dun proxecto educativo común, fomentáranse a cooperación e a complementariedade do profesorado, pero admitíranse as diferencias de estilos docentes, que, ademais de enriquecedoras, son un exemplo de espírito democrático para o alumnado.

f) Estímase que a orde é indispensable para a vida escolar e procurarase a comprensión e aceptación deste principio por parte de todos e todas, xa que non é un mero capricho nin froito dunha imposición

3)-Xestión do centro

a) A xestión do instituto debe ser participativa e democrática.

b) O centro é gobernado polo equipo directivo e o Consello Escolar.

c) Como o equipo directivo ten que representar á comunidade escolar, a súa elección debe ser expresión de liberdade democrática e froito do diálogo e o consenso.

d) Impulsáranse os procesos de participación, información, consulta e decisión que impliquen e responsabilicen a asociacións de pais e nais, profesorado, alumnado e o persoal non docente, de xeito que sexan óptimas as relacións entre os colectivos que constitúen a comunidade escolar. Desta maneira espérase acadar a participación de todos e todas na consecución dos obxectivos comúns e a súa identificación co proxecto educativo.

e) Será un obxectivo permanente dar solidez ás relacións do centro tanto coas administracións educativa e local como coas entidades ou asociacións do entorno.

4)-Lexislación:

Ó ser un centro de titularidade pública, toda a súa actividade estará rexida pola lexislación vixente na Comunidade Autónoma de Galicia.

1.2-Introducción e contextualización da materia a impartir por este departamento:

Todos nacemos e nos desenvolvemos no seo dunha familia e sociedade concretas que teñen a súa tradición cultural que é coma o caldo de cultivo no que cada un de nós imos medrando.

Nós pertencemos a unha cultura occidental de profunda raíz cristiá.

Está claro que a cultura occidental en xeral, e a galega en particular, está sostida e conformada fondamente por

crenzas, costumes, ritos, festas, valores e modos de vida empapados de cristianismo.

Polo mesmo, para ben ou mal, non é posible ter un coñecemento serio do que é a persoa, a sociedade e a cultura occidental se deixamos de lado a relixión, no noso caso o cristianismo, como parte integrante de ese ser, sociedade e cultura. Pasar por alto este feito e quedar privado das claves necesarias para poder ler e interpretar a cultura occidental en xeral, e a galega en particular.

A escola, se non quere renunciar a súa condición de ser un lugar para a formación integral da persoa, terá, polo tanto, que ofrecer os elementos que conforman a súa cultura.

Ninguén nos seus cabais pon en dúbida que son os pais e nais os primeiros e principais educadores dos seus fillos e fillas, e que os poderes públicos teñen coma unha das súas misións a de axudarlles nese cometido.

O ensino relixioso é unha disciplina específica e rigorosamente escolar, ordinaria para aqueles que a soliciten, equiparable o resto das disciplinas no seu rigor científico, presentación de obxectivos e contidos e na súa significación educativa.

A formación relixiosa e moral católica na ESO axuda ao alumnado a conectar co mundo, partindo das súas propias experiencias vitais e do seu propio entorno, e logo no Baharelato pretende afondar nos contidos que o alumnado estudou e asimilou na etapa anterior, cun sentido máis crítico, desenvolvendo con maior protagonismo a súa capacidade de creación, innovación e enriquecemento nos seus valores básicos, sustentados nos principios, criterios e valoración propia da ensinanza relixiosa católica.

Unha escola coa misión de formar homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores será eficaz na maduración da personalidade integral do alumno/a cando transmita valores e creacións culturais coa posibilidade de asimilalas, rexeitalas ou modificalas en orden a un proxecto da propia persoa.

A escola, desta maneira, compromete ao educando nunha apertura cara o fundamento e senso último da vida e polo tanto ao sentido da ciencia e da cultura mesma para a persoa e a humanidade.

Trátase de aclarar e responder as grandes preguntas que o alumno/a se formula a si mesmo/a e que asumirá como opción libre e persoal. É, por tanto, tamén finalidade da escola acompañar os alumnos/as mentras buscan e logran acadar a súa identidade persoal; algo que é difícil levar a bo remate sen atopar un sentido da vida e un significado último e global da súa existencia.

A finalidade da educación é contribuir a que o alumnado acaden un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. Non podería existir unha formación integral e unha educación completa e de calidade, se non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións do ser humano, unha das cales é a relixiosa.

O deseño desta programación enmárcase nun modelo educativo de tipo constructivista, que entende a educación como un proceso que pon ás/os alumnas/os en condición de revisar, modificar e reconstruír as súas categorías e estruturas mentais, para reinterpretar e reconstruír significativamente a realidade.

Trataremos de ter presente a realidade do noso alumnado: Cunha formación sociocultural media-baixa. No eido relixioso as máis das veces teñen unha fe herdada, rutinaria e monótona nas prácticas relixiosas, que ó mellor lles serviu de nenos, pero que agora ou lles é indiferente ou empezan a cuestionar.

Pretendemos que, mediante a adquisición dunha serie de coñecementos, competencias, destrezas, valores e actitudes, o alumnado desenvolva a súa capacidade reflexivo-crítica, e sexan críticos, responsables e comprometidos coa realidade que os rodea.

A abordaxe dos contidos faise a través de actividades que susciten o interese dos alumnos/as, que promovan o diálogo e que buscan expoñer cuestións que fagan reflexionar sobre os grandes interrogantes vitais.

As actuacións na aula favorecerán a transferencia das aprendizaxes adquiridas na materia de Relixión a contextos da realidade cotiá do alumnado, en función do seu progreso madurativo. Búscase contribuír ao diálogo, ao pensamento creativo e crítico, así como á inclusión, a sustentabilidade e a cidadanía global.

As situacións de aprendizaxe na materia de Relixión Católica teñen en conta os centros de interese do alumnado e posibilitan a mobilización coherente e eficaz dos distintos coñecementos, destrezas, actitudes e valores propios desta materia.

A estrutura do currículo de Relixión Católica intégrase no marco curricular da LOMLOE e é análoga ás das outras áreas e materias escolares, contribuíndo como estas a o desenvolvemento das competencias clave a través dunha achega específica. É un currículo aberto e flexible para facilitar a súa programación nas diferentes contornas e centros educativos.

A presente programación adáptase ao ritmo e necesidades do momento evolutivo no que se atopa o alumnado, mantendo a coherencia na secuenciación dos contidos, a metodoloxía e as claves pedagóxicas para a etapa.

Dende a área de Relixión pretendemos facer un aporte á dimensión do SABER, pero sen esquecer e fortalecendo e potenciando sobre todo a dimensión do SER.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Identificar, valorar e expresar os elementos crave da dignidade e identidade persoal a través da interpretación de biografías significativas, para asumir a propia dignidade e aceptar a identidade persoal, respectar a dos outros, e desenvolver con liberdade un proxecto de vida con sentido.	1-3			1-4	1-2-4-5		2-3	3
OBX2 - Valorar a condición relacional do ser humano, desenvolvendo destrezas e actitudes sociais orientadas á xustiza e á mellora da convivencia tendo en conta o maxisterio social da Igrexa, para aprender a vivir con outros e contribuír á fraternidade universal e a sustentabilidade do planeta.	2-5	3	5	3	3	1-2-4	1	
OBX3 - Asumir os desafíos da humanidade desde unha perspectiva inclusiva recoñecendo as necesidades individuais e sociais, discerníndoos coas claves do <i>¿Reino de Deus¿</i> , para implicarse persoal e profesionalmente na transformación social e o logro do ben común.	1-5		3	1	3	3-4	1	3
OBX4 - Interpretar e admirar o patrimonio cultural nas súas diferentes expresións, recoñecendo que son portadoras de identidades e sentido, apreciando como o cristianismo se ha encarnado en manifestacións diversas, para desenvolver sentido de pertenza, participar na construción da convivencia e promover o diálogo intercultural no marco dos dereitos humanos.	4	3		2-3		3		1-2-4

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Recoñecer e apreciar a propia interioridade, a experiencia espiritual e relixiosa, presente en todas as culturas e sociedades, comprendendo a experiencia de personaxes relevantes e valorando as posibilidades do relixioso, para discernir posibles respostas ás preguntas sobre o sentido da vida, e favorecer o respecto entre as diferentes tradicións relixiosas.	1				1-3-5	3	2	1-3
OBX6 - Identificar e comprender os contidos esenciais da Teoloxía cristiá, contemplando e valorando a contribución da tradición cristiá á procura da verdade, para dispoñer dunha síntese do cristianismo que permita dialogar con outras tradicións, paradigmas e cosmovisións.	2-3		4	1	4-5	1-4	3	1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A casa é de todos.	O ser humano está chamado a convivir con outros nun espazo compartido, unha casa común. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado reflexionará sobre a igual dignidade dos seres humanos, o coidado da natureza e a importancia do compromiso persoal.	15	5	X		
2	Normas de convivencia.	Todas as sociedades organízanse de distintos xeitos. Xesús propón unha forma de organización completamente diferente, o Reino de Deus. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado reflexionará sobre a responsabilidade que temos na organización e na boa convivencia.	10	4	X		
3	Chegan reforzos.	O feito de vivir nunha sociedade globalizada non implica que sexa mellor que os anteriores modelos de convivencia, tamén se pensamos no impacto ambiental. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado profundará na categoría da fraternidade e do ben común .	10	4	X		
4	Xeitos de convivir.	Facerse irmán doutros implica unha transformación persoal e unha mirada empática cara a outra persoa. A	15	4		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	Xeitos de convivir.	relixiosidade popular potencia a comunión coa natureza. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado profundará nas diferentes formas de vivir a fraternidade .	15	4		X	
5	Amigos para sempre.	Nun mundo dividido por razóns económicas, políticas e sociais o Papa reflexiona sobre a importancia de ser irmáns e introduce un concepto que ilumina o proxecto dunha fraternidade global: "a amizade social." Nesta situación de aprendizaxe o alumnado profundará nese concepto.	10	4		X	
6	Non sempre funciona.	O pecado é unha realidade presente no ser humano e fai dano a todos os vínculos. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado reflexionará sobre esa realidade, as consecuencias que ten no terreo social e persoal e coñecerá o sacramento da reconciliación.	10	4		X	
7	Comunidade de bens.	Para os cristiáns é moi necesario construír relacións xustas e humanas. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado descubrirá a importancia do ben común e a necesidade de implicarse na súa consecución.	15	5			X
8	Corresponsabilizándonos.	Asumir responsabilidades é comprometerse na procura do ben común. Nesta situación de aprendizaxe o alumnado aprenderá que as accións teñen consecuencias que inflúen na contorna e verán a importancia do discernimento.	15	5			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A casa é de todos.	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	Descobre os trazos esenciais da antropoloxía cristiá. É capaz de relacionar a antropoloxía cristiá cos dereitos fundamentais. Defende a dignidade humana desde a antropoloxía cristiá. Identifica e verifica os trazos esenciais da antropoloxía cristiá en situacións globais da vida cotiá.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Compón un proxecto persoal de vida con sentido. Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os valores dos demais. Coida a natureza e aos demais. Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida.		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Desenvolve actitudes sociais do coidado dos outros. Crea lazos de solidariedade. Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns. Ocupase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Analitiza o mundo científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal. Busca a súa construción Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso. Actúa con sensibilidade e sentido crítico ante situacións que xeneran empobrecemento e vulnerabilidade.		
CA1.7 - Participar criticamente na promoción da diversidade cultural, expresando e achegando creativamente as experiencias propias, respectando as diferenzas entre persoas e comunidades.	Analiza a promoción e respecto da diversidade cultural. Expresa e achega as experiencias propias nes promoción Domina o respecto ás diferenzas entre persoas e comunidades. Admira o patrimonio cultural respectando todas as experiencias e recoñecendo que son portadoras de sentido.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional.

Contidos

- Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural.
- A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural.
- Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural.
- Corresponsables no coidado das persoas e do planeta.
- Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático.

UD	Título da UD	Duración
2	Normas de convivencia.	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros Crea lazos de solidariedade Fai uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade	TI	100
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Participa na construción de sociedades xustas e democráticas. Reforza vínculos sociais e interxeracionais. Recoñece a interdependencia apreciando o seu vínculo emocional. Considera os principios e valores que aporta o maxisterio social da Igrexa.		
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Participa en proxectos de responsabilidade cara ao ben común. Colabora en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Participa e promove proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Implícase no fomento do ben común creando proxectos que poden ter opcións profesionais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Compara e analitiza o mundo científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatología cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade .		
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Comprende o significado da Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesús Recoñece o compromiso social da comunidade dos discípulos de Xesús como esencia do cristianismo Estima a contribución da Igrexa á cultura e á historia Demostra un achegamento ás crenzas e os valores propios da fe cristiá		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes.

UD	Título da UD	Duración
3	Chegan reforzos.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros Crea lazos de solidariedade Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade		
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Participa en proxectos de responsabilidade cara ao ben común. Colabora en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Participa e promove proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Implícase no fomento do ben común creando proxectos que poden ter opcións profesionais		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatología cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade	TI	100
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Adquire sentido de pertenza a unha tradición cultural. Comparte expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas. Aprecia o valor que pode chegar as súas creacións. Relaciona as súas contribucións estéticas, éticas e artísticas con contextos actuais e promove a súa memoria.		
CA1.10 - Favorecer a convivencia social en contextos plurais, respectando as opcións persoais e xerando espazos de diálogo e encontro.	Coopera en contextos plurais para favorecer a convivencia social. Mostra respecto ás opcións persoais. Promove espazos de diálogo e encontro. Coexiste con persoas nun mesmo ambiente de maneira respectuosa a pesar das diferentes culturas e respecta todas as opcións persoais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatología cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Relaciona o saber relixioso con outras disciplinas de coñecemento. Analiza as distintas tradicións culturais e relacionaas co saber relixioso. Contrasta co saber relixioso os paradigmas científicos, tecnolóxicos e outras cosmovisións Compara outras cosmovisións e respectando a pluralidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes.

UD	Título da UD	Duración
4	Xeitos de convivir.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Compón un proxecto persoal de vida con sentido Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os dos demais Coida a natureza e aos demais. Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros Crea lazos de solidariedade Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Participa na construción de sociedades xustas e democráticas. Reforza vínculos sociais e interxeracionais. Recoñece a interdependencia apreciando o seu vínculo emocional. Considera os principios e valores do maxisterio social da Igrexa.		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade	TI	100
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	Adquire sentido de pertenza a unha tradición cultural. Comparte expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas. Aprecia o valor que pode achegar as súas creacións. Relaciona as súas contribucións estéticas, éticas e artísticas con contextos actuais e promove a súa memoria.		
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Ante as preguntas de sentido é capaz de formular posibles respostas. Coñece e valora as achegas das tradicións relixiosas á resposta do sentido. Aprecia a proposta de sentido da vida de Xesucristo Confecciona as súas propias respostas e a adáptaa á súa situación persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antroploxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesucristo. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Figuras históricas e eclesiais comprometidas co ben común. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Proxectos eclesiais que traballan a amizade social, a solidariedade interxeracional e a sustentabilidade do planeta. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático.

UD	Título da UD	Duración
5	Amigos para sempre.	4

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	<p>Descobre os trazos esenciais da antropoloxía cristiá</p> <p>É capaz de relacionar a antropoloxía cristiá cos dereitos fundamentais</p> <p>Defende a dignidade humana desde os trazos esenciais dunha antropoloxía cristiá.</p> <p>Identifica e verifica os trazos esenciais da antropoloxía cristiá en situacións globais .</p>		
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	<p>Compón un proxecto persoal de vida con sentido</p> <p>Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os dos demais</p> <p>Coida a natureza e aos demais.</p> <p>Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida.</p>		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	<p>Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros</p> <p>Crea lazos de solidariedade</p> <p>Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns</p> <p>Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.</p>		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	<p>Participa na construción de sociedades xustas e democráticas.</p> <p>Reforza os vínculos sociais e interxeracionais.</p> <p>Recoñece a interdependencia apreciando o seu vínculo emocional.</p> <p>Considera os principios e valores do maxisterio social da Igrexa.</p>	TI	100
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	<p>Compara e analiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal</p> <p>Busca a construción da fraternidade universal</p> <p>Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso</p> <p>Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.</p>		
CA1.8 - Desenvolver sentido de pertenza a unha tradición cultural, con expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas, valorando adecuadamente a súa contribución no seu momento histórico, relacionándoas con contextos actuais e promovendo a súa memoria como legado vivo.	<p>Adquire sentido de pertenza a unha tradición cultural.</p> <p>Comparte expresións sociais, artísticas, éticas e estéticas.</p> <p>Aprecia o valor que pode achegar as súas creacións.</p> <p>Relaciona as súas contribucións estéticas, éticas e artísticas con contextos actuais e promove a súa memoria.</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleo esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Compara e analitiza o paradigma científico-tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.		
CA1.12 - Poñer en diálogo o saber relixioso con outras disciplinas, tradicións culturais, paradigmas científicos e tecnolóxicos e outras cosmovisións, tendo en conta os métodos propios de cada disciplina e respectando a pluralidade.	Relaciona o saber relixioso con outras disciplinas de coñecemento. Analiza as distintas tradicións culturais e relacionaas co saber relixioso. Contrasta co saber relixioso os paradigmas científicos, tecnolóxicos e outras cosmovisións Compara outras cosmovisións , respectando a pluralidade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Estratexias de comunicación en distintas linguaxes das propias ideas, crenzas e experiencias en contextos interculturais. - Razonabilidade da fe, desenvolvemento integral da persoa e fomento do ben común. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Biblia como fonte de coñecemento para entender a historia e identidade de Occidente e o diálogo intercultural. - A vida da Igrexa como xeradora de identidade e cultura ao longo da historia: análise das súas contribucións á construción social, política e cultural. - Respecto #ante a beleza das diversas manifestacións culturais e relixiosas como elemento de pertenza e tradición cultural. - Aprecio da relación da mensaxe cristiá coa ciencia e a cultura como medio de enriquecemento do conxunto dos saberes. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Os dereitos humanos e os obxectivos de desenvolvemento sostible en relación co pensamento social cristián. - A esperanza cristiá e a santidad.

UD	Título da UD	Duración
6	Non sempre funciona.	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	<p>Descobre os trazos esenciais da antropoloxía cristiá</p> <p>É capaz de relacionar a antropoloxía cristiá cos dereitos fundamentais</p> <p>Defende a dignidade humana desde os trazos esenciais dunha antropoloxía cristiá</p> <p>Identifica e verifica os trazos esenciais da antropoloxía cristiá en situacións globais da vida</p>	TI	100
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	<p>Compón un proxecto persoal de vida con sentido</p> <p>Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os dos demais</p> <p>Coida a natureza e aos demais.</p> <p>Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida.</p>		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	<p>Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros</p> <p>Crea lazos de solidariedade</p> <p>Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns.</p> <p>Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade</p>		
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	<p>Participa en proxectos de responsabilidade cara ao ben común.</p> <p>Colabora en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común.</p> <p>Participa e promove proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común</p> <p>Implícase no fomento do ben común creando proxectos que poden ter opcións profesionais.</p>		
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	<p>Compara e analitiza o paradigma científico-tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal</p> <p>Busca a construción da fraternidade universal</p> <p>Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso</p> <p>Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Ante as preguntas de sentido é capaz de formular posibles respostas. Coñece e valora as achegas das tradicións relixiosas á resposta do sentido. Aprecia a proposta de sentido da vida de Xesucristo Confectiona as súas propias respostas e a adáptaa á súa situación persoal.		
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - Estratexias de comunicación en distintas linguaxes das propias ideas, crenzas e experiencias en contextos interculturais. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesucristo. - Principios e valores do ensino social da Igrexa e a súa aplicación en sociedades democráticas. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Actitudes e destrezas de diálogo ecuménico e interrelixioso con pleno respecto ás conviccións propias e as dos outros. - A esperanza cristiá e a santidad.

UD	Título da UD	Duración
7	Comunidade de bens.	5

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os trazos esenciais da antropoloxía cristiá, relacionándoos cos dereitos fundamentais e a defensa da dignidade humana, verificándoos en situacións globais.	<p>Descobre os trazos esenciais da antropoloxía cristiá</p> <p>É capaz de relacionar a antropoloxía cristiá cos dereitos fundamentais</p> <p>Defende a dignidade humana desde os trazos esenciais dunha antropoloxía cristiá</p> <p>Identifica e verifica os trazos esenciais da antropoloxía cristiá en situacións globais da vida.</p>	TI	100
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	<p>Compón un proxecto persoal de vida con sentido</p> <p>Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os dos demais</p> <p>Coida a natureza e aos demais.</p> <p>Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida.</p>		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	<p>Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros.</p> <p>Crea lazos de solidariedade</p> <p>Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns</p> <p>Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.</p>		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	<p>Participa na construción de sociedades xustas e democráticas.</p> <p>Reforza vínculos sociais e interxeracionais.</p> <p>Recoñece a interdependencia apreciando o seu vínculo emocional.</p> <p>Considera os principios e valores do maxisterio social da Igrexa.</p>		
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	<p>Participa en proxectos de responsabilidade cara ao ben común.</p> <p>Colabora en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común</p> <p>Participa e promove proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común</p> <p>Implícase no fomento do ben común creando proxectos que poden ter opcións profesionais</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Contribuír á fraternidade universal, contrastando criticamente o paradigma científico tecnolóxico vixente e as narrativas de progreso, coa antropoloxía, a moral e a escatoloxía cristiá, respondendo con sensibilidade e implicación a situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.	<p>Compara e analitiza o paradigma científico-tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal</p> <p>Busca a construción da fraternidade universal</p> <p>Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatología cristiá co progreso</p> <p>Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade.</p>		
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	<p>Ante as preguntas de sentido é capaz de formular posibles respostas.</p> <p>Coñece e valora as achegas das tradicións relixiosas á resposta do sentido.</p> <p>Aprecia a proposta de sentido da vida de Xesucristo</p> <p>Confecciona as súas propias respostas e a adáptaa á súa situación persoal.</p>		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Trazos esenciais da antropoloxía cristiá en diálogo coa dignidade humana. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - Valor das prácticas espirituais do monacato, a mística e a devoción popular. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Os dereitos humanos e os obxectivos de desenvolvemento sostible en relación co pensamento social cristián. - Proxectos eclesiais que traballan a amizade social, a solidariedade interxeracional e a sustentabilidade do planeta. - Propostas da ética social da Igrexa aplicadas aos desafíos do mundo actual e ao paradigma tecnocrático.

UD	Título da UD	Duración
8	Corresponsabilizándonos.	5

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Formular un proxecto persoal de vida con sentido que responda a valores de coidado propio, dos demais e da natureza, respectando os dos outros, tomando como referencia a Xesucristo, sendo capaz de modular estas opcións en situacións vitais complexas.	Compón un proxecto persoal de vida con sentido Crea un proxecto de vida respondendo a valores de coidado propio e respectando os dos demais Coida a natureza e aos demais. Toma como referencia a Xesucristo na construción dun proxecto persoal de vida		
CA1.3 - Asumir valores e actitudes de coidado persoal, dos outros, da natureza e dos espazos comúns, favorecendo actitudes de respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.	Desenvolve actitudes sociais facéndose cargo do coidado dos outros Crea lazos de solidariedade Fai un uso responsable dos recursos naturais e dos espazos comúns Ocúpase do coidado persoal e dos outros favorecendo respecto, gratuidade, reconciliación, inclusión social e sustentabilidade.		
CA1.4 - Cooperar á construción de sociedades xustas e democráticas, fortalecendo vínculos sociais e interxeracionais, e as relacións en modelos de interdependencia, analizando a realidade, tendo en conta os principios e valores do maxisterio social da Igrexa e promovendo o desenvolvemento humano integral.	Participa na construción de sociedades xustas e democráticas. Reforza vínculos sociais e interxeracionais. Recoñece a interdependencia apreciando o seu vínculo emocional. Considera os principios e valores do maxisterio social da Igrexa.		
CA1.5 - Cooperar activamente en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común, inspirados na perspectiva cristiá, participando en accións de mellora da contorna e na formulación das opcións profesionais.	Participa en proxectos de responsabilidade cara ao ben común. Colabora en proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Participa e promove proxectos de coidado e responsabilidade cara ao ben común Implícase no fomento do ben común creando proxectos que poden ter opcións profesionais	TI	100
CA1.7 - Participar criticamente na promoción da diversidade cultural, expresando e achegando creativamente as experiencias propias, respectando as diferenzas entre persoas e comunidades.	Analiza a promoción da diversidade cultural Expresa e achega as experiencias propias na promoción da diversidade cultural. Domina o respecto ás diferenzas entre persoas e comunidades Admira o patrimonio cultural respectando todas as experiencias e recoñecendo que son portadoras de sentido		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Formular posibles respostas ás preguntas de sentido, coñecendo e valorando as achegas das tradicións relixiosas, en especial a proposta de sentido da vida de Xesucristo, elaborando as súas propias respostas partindo dunha análise crítica e a adaptación á súa situación persoal.	Ante as preguntas de sentido é capaz de formular posibles respostas. Coñece e valora as achegas das tradicións relixiosas á resposta do sentido. Aprecia a proposta de sentido da vida de Xesucristo Confectiona as súas propias respostas e a adaptaas á súa situación persoal.		
CA1.11 - Recoñecer a Igrexa, comunidade dos discípulos de Xesucristo, e o seu compromiso na amizade social como núcleos esenciais do cristianismo, valorando criticamente a súa contribución cultural e histórica.	Compara e analitiza o paradigma científico e tecnolóxico desde unha perspectiva da fraternidade universal Busca a construción da fraternidade universal Contrasta a antropoloxía, a moral e a escatología cristiá co progreso Actúa con sensibilidade ante situacións de empobrecemento e vulnerabilidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Dignidade humana e proxecto persoal na visión cristiá da vida. - Situacións vitais e preguntas existenciais en relación coa construción do proxecto persoal. - Xesucristo como referencia para o recoñecemento e valoración positiva da dignidade humana e a solidariedade. - O Evanxeo como resposta á procura de sentido. - A transformación social como vocación persoal e proxecto profesional. - Cosmovisión, identidade cristiá e expresión cultural. - A Igrexa como comunidade dos discípulos de Xesucristo. - A vida da Igrexa como xeradora de identidade e cultura ao longo da historia: análise das súas contribucións á construción social, política e cultural. - Figuras históricas e eclesiais comprometidas co ben común. - Corresponsables no coidado das persoas e do planeta. - Proxectos eclesiais que traballan a amizade social, a solidariedade interxeracional e a sustentabilidade do planeta. - Actitudes e destrezas de diálogo ecuménico e interrelixioso con pleno respecto ás conviccións propias e as dos outros. - O compromiso das relixións na construción da paz e a superación da violencia e os fundamentalismos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A adquisición e o desenvolvemento das competencias clave do Perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, que se concretan nas competencias específicas de cada materia ou ámbito da etapa, veranse favorecidos por metodoloxías didácticas que recoñezan ao alumnado como axente da súa propia aprendizaxe. Para iso é imprescindible a implementación de propostas pedagóxicas que, partindo dos centros de interese dos alumnos e alumnas, permítanlles construír o coñecemento con autonomía e creatividade desde as súas propias aprendizaxes e experiencias. As situacións de aprendizaxe representan unha ferramenta eficaz para integrar os elementos curriculares das distintas materias ou ámbitos mediante tarefas e actividades significativas e relevantes para resolver problemas de maneira creativa e cooperativa, reforzando a autoestima, a autonomía, a reflexión crítica e a responsabilidade.

Para que a adquisición das competencias sexa efectiva, ditas situacións deben estar ben contextualizadas e ser respectuosas coas experiencias do alumnado e as súas diferentes formas de comprender a realidade. Así mesmo, deben estar compostas por tarefas complexas cuxa resolución conleve a construción de novas aprendizaxes. Con estas situacións búscase ofrecer ao alumnado a oportunidade de conectar e aplicar o aprendido en contextos próximos á vida real. Así expostas, as situacións constitúen un compoñente que, aliñado cos principios do Deseño universal para a aprendizaxe, permite aprender a aprender e sentar as bases para a aprendizaxe ao longo da vida, fomentando procesos pedagóxicos flexibles e accesibles que se axusten ás necesidades, as características e os diferentes ritmos de aprendizaxe do alumnado.

O deseño destas situacións debe supoñer a transferencia das aprendizaxes adquiridas por parte do alumnado, posibilitando a articulación coherente e eficaz dos distintos coñecementos, destrezas e actitudes propios desta etapa. As situacións deben partir da formulación duns obxectivos claros e precisos que integren diversos saberes básicos.

Ademais, deben propoñer tarefas ou actividades que favorezan diferentes tipos de agrupamentos, desde o traballo individual ao traballo en grupos, permitindo que o alumnado asuma responsabilidades persoais e actúe de forma cooperativa na resolución creativa do reto exposto. A súa posta en práctica debe implicar a produción e a interacción verbal e incluír o uso de recursos auténticos en distintos soportes e formatos, tanto analóxicos como dixitais. As situacións de aprendizaxe deben fomentar aspectos relacionados co interese común, a sustentabilidade ou a convivencia democrática, esenciais para que o alumnado sexa capaz de responder con eficacia aos retos do século XXI.

As formulacións metodolóxicas desta materia fundaméntanse, globalmente, na atención personalizada ao alumnado, na diversidade de actividades, estratexias, recursos e outros métodos didácticos; no coidado do desenvolvemento emocional e cognitivo do alumnado respectando o seu ritmo evolutivo; na aprendizaxe individualizada e cooperativa; na relación das aprendizaxes coa contorna, nun enfoque competencial orientado á acción, o emprendemento e a aplicación dos saberes. Será necesario ter en conta as condicións persoais, sociais e culturais de todos os alumnos e alumnas para detectar necesidades específicas e propoñer accións de reforzo ou ampliación, flexibilizando os procesos e garantindo a inclusión de todo o alumnado. A avaliación compréndese como parte deste proceso de ensino e aprendizaxe. A materia de Relixión Católica confire unha insubstituíble responsabilidade á figura do docente cuxa intervención é esencial na xestión do proceso de ensino, tanto na súa programación como no seu desenvolvemento e avaliación.

A didáctica da materia de Relixión Católica exposta en termos dun currículo competencial haberá de promover o protagonismo do alumnado no seu propio proceso de aprendizaxe. Algúns dos pasos para seguir nas secuencias de aprendizaxe son:

- Partir da experiencia concreta do alumno e a alumna, e da súa realidade persoal, familiar, social e cultural;
- Identificar e formular con pensamento crítico os interrogantes e cuestións que suscitan estas situacións;
- Buscar, analizar e contrastar as experiencias e interrogantes, con fontes bíblicas, o Maxisterio eclesial, o patrimonio artístico, e outras referencias do diálogo fe-cultura;
- Elaborar respostas persoais e sociais desde a liberdade individual con pleno respecto ás ideas dos demais, contrastadas cos principios do ensino social da Igrexa;
- Dialogar con outras cosmovisións e relixións, para a construción da vida en sociedades plurais e democráticas baseadas no ben común;
- Comunicar con asertividade e empatía as ideas e crenzas propias utilizando con creatividade diversas linguaxes;
- Aplicar este proceso formativo na construción da identidade persoal e do proxecto vital como preparación para a aprendizaxe para toda a vida, e na transformación social.

A diversidade de metodoloxías activas que se poden aplicar haberán de ter en conta os pasos deste itinerario pedagóxico e as competencias específicas, os criterios de avaliación e os saberes básicos, é dicir, as aprendizaxes esenciais desta materia.

As orientacións metodolóxicas e para a avaliación programadas harmonizarán de forma coherente estas

aprendizaxes que se propoñen na materia de Relixión Católica, as necesidades propias do alumnado, e os obxectivos de etapa e o perfil de saída.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Recursos persoais
Recursos materiais
Recursos tecnolóxicos
Recursos dixitais
Recursos espaciais

Recursos persoais: Formado por todos os profesionais do centro educativo, dende o profesorado da asignatura ata o profesorado titor, persoal especialista en AL e PT, departamento de orientación, mestres especialistas etc. Ademais, hai que destacar os recursos persoais externos nos cales nos podemos apoiar, como son as familias e todas aquelas organizacións institucionais que nos axuden no noso labor como docentes.

Recursos materiais: Libro de texto. Entre os materiais pódense destacar: material funxible (cadernos, lapis, folios, cartolinas...), plastilina e outras pastas para modelar, maquetas, dicionarios, láminas de apoio visual, libros de consulta.

Recursos tecnolóxicos: Ordenadores, robots educativos, encerados dixitais, proxectores, tabletas...

Recursos dixitais: Plataformas. Aula virtual, enciclopedias online, app para xerar mapas mentais, vídeos educativos, libros dixitais, actividades con realidade aumentada, kahoot ou plickers para realizar actividades de repaso e avaliación, entre outros. Estes recursos poden ser de utilidade para facilitar a adquisición de contidos e reforzar a aprendizaxe.

Recursos espaciais: A propia aula ordinaria, a biblioteca do centro, o patio de recreo, laboratorio de centro, aula de convivencia (para resolver aqueles conflitos que poidan xurdir), así como os diversos espazos da contorna.

O libro de texto segue un proxecto global pensado para que todos os alumnos aprendan, desenvolvan as súas competencias e transfiran ás aprendizaxes á súa vida. Conta cunha contorna virtual de aprendizaxe que facilita a relación entre alumnos e profesor e favorece un modo de aprendizaxe máis eficaz.

A maiores utilizamos:

-Documentación elaborada pola profesora e entregada ao alumnado.

Para o desenvolvemento da nosa labor docente, neste departamento, contamos coa axuda para as nosas clases do seguinte material e recursos:

1-Cada alumno/a disporá dun ficheiro ou carpeta persoal no que se irán recollendo os seus traballos e os recursos didácticos utilizados e que deixarán na aula para evitar pesos nas mochilas e para que o teñan sempre á súa disposición ao evitar olvidos.

2-O material didáctico que seguiremos ó longo deste curso será o da Editorial SM-PPC, que consideramos positivo e práctico para o noso alumnado).

3-O material convencional das aulas

4- Os aportados polo Centro: vídeo, CD,ordenador,canón...

5-A Biblia.

6-Varios Atlas das Relixións.

7-Mapas.

8-Textos do Concilio Vaticano II.

9-Documentos da Igrexa Católica (Encíclicas, Concilio Vaticano II,etc.)

10-Bibliografía complementaria

11-Revistas, diarios, información de diferentes publicacións e ONGS . 12-Comentarios de texto (especialmente para

1º e 2º Bacharelato).

13-Papeis, cartulinas e outros materiais para a exposición de traballos en paneis, murais. 14-Diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel como na Rede.

15-Canciós e actividades musicais. 16-Xogos e dinámicas grupais.

17-Presentacións en Power-Point, e noutros recursos on-line.

18-Libros e exercicios sobre valores.

19- Aula virtual e web do propio Centro.

20- Materiais persoais dos integrantes do departamento.

21-Materiais e actividades que se ofertan na Aula de Polos Creativos.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Ao ser a Relixión unha materia de oferta obrigatoria para o centro e de libre elección para o alumno, estes poden acceder á materia mesmo sen tela cursado con anterioridade polo que non é necesario que acrediten coñecementos previos. Con todo, tomarase información dos coñecementos do alumnado, ao comezo do curso, a través dun cuestionario de xeito informal con algun instrumento de gamificación, como técnica de aprendizaxe que traslada a mecánica dos xogos ao ámbito educativo-profesional co fin de conseguir mellores resultados, xa sea para absorber mellor algúns coñecementos, mellorar algunha habilidade, ou ben recompensar accións concretas, entre outros moitos obxetivos.

A avaliación inicial levarase a cabo nas primeiras semanas do curso mediante:

- Revisión dos informes do ano anterior, onde se recollerá información do desenvolvemento de cada alumno e alumna.
- Recollida de información nas entrevistas iniciais coas familias ou co titor ou titora para coñecer datos relevantes sobre o alumnado en canto a súa personalidade, nivel de autonomía, situación familiar...

A avaliación inicial vai dar unha idea das capacidades e as actitudes do alumnado, con obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	15	10	10	15	10	10	15	15	100
Táboa de indicadores	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

A nota de cada avaliación calcularase da seguinte forma:

30% corresponderá a unha avaliación con táboas de indicadores sobre os coñecementos tal como se reflicte no punto 3.3 desta programación.

O restante 70% repartirase do seguinte xeito:

-50% corresponderá ao traballo, tanto individual como en grupos, realizado polo alumnado e será medido a través de rúbricas e rexistros de control.

-10% corresponderá a actitude ante a aprendizaxe que valorará a participación na aula e a implicación na materia.

-10% corresponderá ao caderno de clase que deberá estar completo e correxido.

No boletín a nota reflíctese cun número enteiro polo tanto se a nota supera as 5 décimas, redondearase ao número enteiro superior e no caso de que non chegue ás 5 décimas, o redondeo será ao enteiro inferior.

A avaliación será aprobada cun 5 despois do redondeo.

A nota da avaliación ordinaria calcularase facendo a media das notas reais (sen redondeo) das tres avaliacións que suporá o 100%.

O redondeo farase igual que nas avaliacións trimestrais.

No caso de que a media das tres avaliacións non acade a nota de 5 despois do redondeo, programarase traballo de recuperación encamiñado a que o alumno/a supere as dificultades e poida aprobar o curso.

O traballo que faga o alumnado no período de recuperación-ampliación entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria. corresponderá á parte non acadada e reflectirase na nova nota de avaliación, que á súa vez fará media para a nota da avaliación ordinaria.

Criterios de recuperación:

Dado que o proceso de avaliación do alumnado é continuo, as dificultades serán detectadas con rapidez e se facilitará que o alumnado se poña ao día co traballo non realizado ou cos saberes non adquiridos.

No caso de que a media das tres avaliacións non acade a nota de 5 despois do redondeo, programarase traballo de recuperación encamiñado a que o alumnado suspenso supere as dificultades e poida aprobar o curso.

O traballo corresponderá á parte non acadada e reflectirase na nova nota de avaliación que, á súa vez, fará media para a nota da avaliación ordinaria.

No período entre a terceira avaliación e a avaliación ordinaria o traballo do alumnado será individualizado de xeito que os alumnado que necesite reforzo reciba axuda nas dificultades que teña e poida superalas e os alumnado que teña superadas as tres avaliacións realice actividades de ampliación de forma máis lúdica.

6. Medidas de atención á diversidade

A Educación Secundaria Obrigatoria organízase de acordo cos principios de educación común e de atención á diversidade do alumnado.

As medidas de atención á diversidade nesta etapa estarán orientadas a responder as necesidades educativas concretas do alumnado e ao logro dos obxectivos da Educación Secundaria Obrigatoria e a adquisición das competencias correspondentes e non poderán, en ningún caso, supoñer unha discriminación que lles impida alcanzar devanditos obxectivos e competencias e a titulación correspondente.

Nesta etapa prestarase unha atención especial á adquisición e o desenvolvemento das competencias e fomentarse a correcta expresión oral e escrita e o uso das matemáticas. A fin de promover o hábito da lectura, dedicarase un tempo á mesma na práctica docente de todas as materias.

No ensino da Relixión temos o convencemento de que cada persoa é única e irrepetible polo que a atención á diversidade está sempre presente. Habitualmente ocorre que algúns alumnos/as teñen necesidades educativas especiais asociadas a algún tipo de discapacidade física, mental ou sensorial, outros necesitan axudas técnicas, e outros con sobredotación están máis adiantados nas súas calidades requirindo ensinanzas alternativas para satisfacer as súas posibilidades en toda plenitude.

En todo caso seguiranse as directrices que marque o Plan de Atención á Diversidade do Centro.

A metodoloxía da materia de Relixión Católica terá en conta os principios do Deseño Universal para a Aprendizaxe para programar propostas didácticas compostas por prácticas de aprendizaxe, ensino e avaliación que contribúan a enriquecer o proceso de desenvolvemento integral do alumnado, promovendo o seu progreso no recoñecemento da tradición relixiosa e cultural da contorna familiar e social, na adquisición de actitudes, valores e crenzas necesarios para a súa vida persoal e en sociedade, no crecemento interior e proxecto vital, así como na expresión das súas propias emocións e experiencias de forma respectuosa e empática xerando contornas inclusivas e interculturais.

Fomentanse así procesos pedagóxicos accesibles para todos pola diversidade de estratexias e recursos, de espazos e tempos, que se utilizan na aula e pola adaptación do currículo ás necesidades dos diferentes ritmos de aprendizaxe.

No deseño das actividades desta materia terase en conta a flexibilidade do currículo, os contextos de ensino inclusivos, e a utilización de recursos accesibles.

A adecuada resposta educativa a todos os alumnos concíbese a partir do principio de inclusión, entendendo que unicamente dese modo garántese o desenvolvemento de todos, favorécese a equidade e contribúese a unha maior cohesión social.

A atención á diversidade é unha necesidade que abarca a todas as etapas educativas e a todo o alumnado. É dicir, trátase de contemplar a diversidade das alumnas e alumnos como principio e non como unha medida que corresponde ás necesidades duns poucos.

Nos materiais do curso inclúese propostas de atención á diversidade para todos os contidos.

En cumprimento do artigo 52 da orde 8 de setembro 2021 de atención á diversidade, Elaborarase un plan específico personalizado para os alumnos que deban permanecer un ano máis no mesmo curso que incida nas dificultades detectadas no curso anterior.

Evidentemente traballaremos parellos co diagnóstico psicolóxico e pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores/as compañeiros/as de Pedagogía Terapéutica.

A diversidade derivada do alumnado atenderase a través dunha metodoloxía plural para que cada alumno aprenda dacordo coa súa situación persoal.

Na programación tense en conta unha serie de aspectos que permiten individualizar o máis posible o proceso de ensino-aprendizaxe.

Para iso adóptanse as seguintes medidas para ser fieis á singularidade de cada alumno e alumna ,tratando de:

1-Distinguir entre contidos prioritarios, complementarios e de ampliación elixíndose en cada caso o máis apropiado.

2-Escoller en cada caso o máis apropiado propoñendo variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades. Diferenciamos contidos prioritarios dos outros complementarios e de ampliación.

3-Graduar as diversas aproximacións que poden darse a un mesmo criterio de avaliación.

4-Utilizar metodoloxías diversas, empregando materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.

5-Favorecer equipos na clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.

6-Para alumnos/as máis motivados/as faranse actividades de ampliación que lles axuden a desenvolver as súas capacidades.

7-Para alumnos con dificultades no proceso normal de aprendizaxe ofreceranse actividades sinxelas, breves e de reforzo coa intención de prestarlles todo o apoio que precisen.

En canto ás medidas de atención á diversidade, debemos ter en conta á hora de levar a cabo esta programación por un lado as medidas ordinarias, así como as medidas extraordinarias, as cales se poñerán en funcionamento unha vez esgotadas as ordinarias.

-Así, entre as medidas ordinarias hai que ter en conta á adecuación desta programación ás características do centro e do alumnado.

Por outro lado, levaranse a cabo reforzos educativos con aquel profesorado con dispoñibilidade horaria, ademais de programas de habilidades sociais para traballar a autoestima ou a empatía, o que facilitará o traballo en equipo.

Por último, en canto as medidas ordinarias hai que destacar o programa de enriquecemento curricular para aquel alumnado con altas capacidades.

-Por outra banda, entre as medidas extraordinarias podemos atopar: adaptacións curriculares, agrupamentos flexibles, apoio do profesorado especialista en pedagogía terapéutica ou audición e linguaxe, a flexibilización no período de escolarización, así como alumnado que no poida acudir ao centro educativo por circunstancias diversas ou unha atención educativa domiciliaria ou hospitalaria. T

endo en conta esta información sobre as medidas de atención á diversidade, levaranse a cabo aquelas que se correspondan coa diversidade da aula, como poden ser as seguintes:

- Mellorar os hábitos de estudo e as técnicas de aprendizaxe do alumnado, potenciando a adquisición das competencias a través da realización de esquemas, mapas conceptuais, resumos etc.

- Desenvolver as capacidades do alumnado tendo en conta as súas características e circunstancias familiares, como poden ser: a adaptación de medios, o uso da axenda escolar, adaptación dos tempos na realización de probas ou tarefas, uso de imaxes, aplicacións dixitais.

- Realizar actividades de reforzo para aquel alumnado que non conseguiu adquirir os contidos traballados, como poden ser o uso de imaxes ou apoios visuais.

- Diseñar actividades de ampliación para aquel alumnado que xa adquiriu os contidos, a través da relación de tarefas de aprendizaxe integradas que aborden contidos de outras materias, afondando nos coñecementos adquiridos.

- Levar a cabo actividades complementarias, as cales amplían os aspectos curriculares, como poden ser as saídas a centros de culto, visitas a museos, exposicións, charlas formativas, etc.

- Establecer colaboracións con outras institucións (Igrexa, Concello, Deputación, organizacións sen ánimo de lucro) como poden ser o emprego dos materiais aportados por fundacións como Cáritas, Mans Unidas...

- Participar en plans e programas da Consellería de Educación e outras entidades, algúns exemplos pode ser o Plans Proxecta+, entre outros.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Formación estética	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.11 - Educación para a saúde	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.12 - Educación para a sostibilidade e o consumo responsable	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.13 - Respecto mutuo e cooperación entre iguais	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Ao traballar os mesmos descritores operativos que as demais materias, a materia de Relixión pode integrarse como una materia nos proxectos de interdisciplinidade e o traballo por ámbitos. Nos propios saberes recóllese a relación con outras disciplinas especialmente Lingua, Historia, Xeografía, Educación Plástica e Visual, etc

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Saídas culturais	Visita a centros de culto, centros de voluntariado, un museo, exposicións...		X	
Saídas á contorna	Nas que coñeceremos o patrimonio natural, social e cultural máis próximo.			X
Charlas formativas	Asociacións, profesionais de distintos ámbitos laborais, ou outras institucións.	X	X	X
Obradoiros	Xestión de emocións, prácticas sostibles¿	X		

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoracións	Recollidas no calendario escolar, como poden ser: festas do calendario litúrxico católico (especialmente Advento, Nadal, Coresma, Semana Santa e Pascua), festas propias do centro , Día Internacional da Paz, semanas culturais¿	X	X	X

Observacións:

Mediante a realización de actividades complementarias e extraescolares preténdese conseguir os seguintes obxectivos:

Ampliar o horizonte cultural do alumnado.

Adquirir uns valores e actitudes que, como a tolerancia e o respecto, son fundamentais na convivencia.

Fomentar a autonomía.

Coñecer e familiarizarse con acontecementos culturais que habitualmente non se ofrecen nos medios de comunicación de masas.

Conseguir mellorar as súas competencias básicas en contextos distintos.

Complementar o currículo das diferentes áreas.

Fomentar as inqedanzas culturais no alumnado e contribuír ao seu desenvolvemento mediante actividades lúdicas.

Favorecer o desenvolvemento de temas transversais.

Desenvolver no alumnado valores de liberdade, responsabilidade, solidariedade e espírito crítico, fomentando as súas habilidades sociais.

A Xefatura de Estudos, como responsable da observancia da disciplina no Centro, poderá excluír das actividades complementarias ou extraescolares ao alumnado que incumpra de forma grave as normas de convivencia do centro ou teña reiteración de faltas leves

*Marco práctico.Actividades Complementarias:

-Xornada Declaración Dereitos Humanos.

-Solidariedade no Nadal con Cáritas ou co comedor social de San Francisco.

-Campaña contra a Fame de Mans Unidas ..

-Campaña anual promovida por nós: recollida tapóns solidarios.

-Celebración 25 de novembro ,30 Xaneiro , 8 marzo .

-Organización e participación obradoiros corresponsabilidade e igualdade.

-Traballo con agrupacións: Solidariedade Internacional, Entreculturas, Médicos sin Fronteiras,Vicente Ferrer, Save the Children...

-Saída a Biblioteca do Centro na procura de libros e información.

-Exposición no hall do Instituto de tarefas realizadas: murais , carteis e outros proxectos.

*Actividades Extraescolares previstas :

-Visita ó Museo de Pontevedra para que poidan aplicar ¿in situ¿ os coñecementos adquiridos sobre os obxectos de culto,pintura e escultura de carácter relixioso.

-Participación en Talleres de Comercio Xusto na Tenda de Productos de Pontevedra.

-Visita a edificios relixiosos da cidade de Pontevedra, para aplicar os coñecementos que adquiriron sobre simboloxía relixiosa no eido da arte sacra..

-Visitar algunha das cidades de Galiza e os Mosteiros que estean pretos delas, para comprender a vida nun mosteiro e como xurdiron tanto os mosteiros ,coma os pobos que se aglutinaron entorno deles.

Desde o Departamento non se descartan outras posibles saídas ou participacions noutros programas que xurdan o longo do curso e redunden nun beneficio para os nosos alumnos/as ou a colaboración , participación , implicación persoal e total dispoñibilidade nas actividades propostas polo Centro

A Xefatura de Estudos, como responsable da observancia da disciplina no Centro, poderá excluír das actividades complementarias ou extraescolares ao alumnado que incumpra de forma grave as normas de convivencia do centro ou teña reiteración de faltas leves

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Metodoloxía empregada
Idoneidade das actividades propostas para acadar as aprendizaxes
Eficacia dos procedementos e instrumentos de avaliación
Ofrecemento ao alumnado de forma o máis rápida posible dos resultados das probas
Facilitación do proceso de visualización, revisión e integración dos erros cometidos
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Combinación do traballo individual e en equipo de xeito eficiente
Medidas de atención á diversidade
Adecuación do nivel de dificultade ás características do alumnado
Incorporación das novas tecnoloxías ao proceso de ensino-aprendizaxe
Facilitación a cada alumna e alumno da axuda individualizada precisa
Atención adecuada á diversidade so alumnado
Clima de traballo na aula
Participación activa de todo o alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Información do proceso de ensino-aprendizaxe ao alumnado, persoa titora e familia
Implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación
Comunicación apropiada coa familia por parte do profesorado

Descrición:

Ademáis dos citados indicadores de logro, poderase incluír:

-Se a programación se axústa ao marco normativo curricular estatal e autonómico e ao currículo de Relixión; se está adaptada ás características do centro e do grupo; se vincula este curso co perfil de saída, os descritores operativos e obxectivos de cada etapa; se se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe.

-Se a estrutura da situación de aprendizaxe inclúe todos os elementos formais, se se planificou a partir dos criterios de avaliación que establece o currículo utilizando en cada secuencia aqueles saberes que permitían progresar na adquisición da correspondente competencia específica; se tivo en conta os descritores operativos das competencias crave e buscou o diálogo curricular con outras materias; si é adecuada aos criterios de avaliación.

-Se tivo en conta a diversidade do alumnado en canto a capacidades, distintos niveis cognitivos, ritmos e estilos de traballo, habilidades, estilos de aprendizaxe...

-Se como profesor ou profesora reflexionei e avaliei a miña labor docente durante todo o desenvolvemento da

situación de aprendizaxe, realizando modificacións (nas tarefas, nos contidos, na metodoloxía) cando foi necesario; se utilicei variadas ferramentas de avaliación ao longo da tarefa (rúbricas, observación, probas escritas ou orais); se tiver en conta os criterios de cualificación acordados e difundidos e se estes criterios van referidos non só a resultados de probas senón ao logro de competencias.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Realizarase o seguimento a través da aplicación Proens,
Como o departamento é unipersoal e non teño que coordinarme con outros profesores/as, farase na medida do posible, ao remate de cada situación de aprendizaxe ou cada UD, completando os datos que aparecen na aplicación. Os datos recollidos no seguimento permitirán tomar decisións cara á programación do seguinte curso académico.

9. Outros apartados